

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Extranger, 5

LA MANIFESTACIO DEL DIUMENJE

Inst. RUS, colaborador artístich de LA ESQUELLA.

Lo poble de Barcelona comensant á reunir-se en la plassa de Catalunya.

CRONICA

¡VISCA ESPANYA!

Ho hem de cridar ben fort perque 'l mon ho entengui; perque 'l nostre crit arribi sancer, viril, penetrant á l'altra banda del Atlántich y principalment á aquell país mes exténs que gran; mes atapatit de gent que de personas; mes carregat de *dollars* que de bona criansa.

¡¡Visca Espanya! Broti de totas las bocas espanyolas aquest crit mágich engendrat en lo mes íntim y vibrant del cor de tots los fills de aquesta nació tan desgraciada com vulguin; pero digna sempre y sempre altiva, incapás de aguantar callada la menor ofensa, vinga de hont vinga, mal qui la infereixi se cregui invulnerable y superior mil vegadas á nosaltres per la séva forsa bruta.

¡¡¡Visca Espanya!!! Siga aquest lo crit de tots los espanyols sense distinció de provincias, ni de regions, que be podém diferir en usos, costums, gustos, carácter y llenguatge; mes no en amor á la patria, mare de tots y per tots igualment estimada fins al heroisme, fins al deliri, fins al sacrifici de tot lo nostre ser; siga aquest lo crit de tots los fills de la patria sense distinció de classes, que no hi ha rics ni pobres aquí ahont en estímuls de la dignitat ofesa tots som opulents; siga aquest lo crit de tots los ciutadans, sense distinció de partits ni de ideas politicas, que tota aqueixa fullaraca queda consumida en un instant en las fogueras de la indignació, quan qui logra encéndrelas son imprudents mans extrangeras.

¡¡¡Visca Espanya!!! ¡Visca ara y sempre ab dignitat y ab honra!...

*
*
*

Si no pensessim aixís... pero en aquestas ocasions no es menester pensar, si no sentir. Parlém donchs ab propietat.

Si no sentissem aixís seríam indignes de considerarnos hereus de una rassa gloriosa que ha deixat escritas tantas páginas inmortalas en la historia de la humanitat. Avants de perdre la nostra significació tradicional davant del mon y de nostra propia conciencia, diguemho ab aquells versos de foch del immortal Clavé:

«Primer s'enfonzi l'Espanya!
«Primer que muera tothom!»

Precisament aquest carácter pundonorós, heróich, qu' en los agravis no conta 'l número, ni medeix la forsa de sos enemichs es la condició que mes nos diferencia dels nostres ofensors actuals.

Poble de aluvió caygut sobre una part del continent americá, que nostres antecessors descubriren, colonisaren y civilisaren, no tenen, ni tindrán may cap dret á sobreposarse brutalment á la nació que arrencá l'América als tenebrosos misteris de lo desconegut.

Y ells menos que ningú, perque encare qu' en sa inmensa majoría no sigan de la nostra rassa, essentho sols un petit número d'Estats arrebatats en mal hora á la vehina República de Méjich, difícilment haurían conseguit la séva independéncia, si la nació espanyola no 'ls hagués prestat sa poderosa ajuda en las sevas lluytas en contra dels inglesos, á mitjans del passat sigle.

¿Y es ab las insoléncias y ab las impertinéncias de avuy com han de pagar los bons serveys y l'amistat franca de una nació com la nostra, que podrá ser tot lo que vulgan, menos un poble descasat?

Els mateixos; pero s'haurá acabat en lo mon la

noció de la justicia, si en lo mateix pecat no troban la deguda penitencia.

Massa 'ls veyém la pinta, perque 'ls coneixém.

No tenen memoria dels beneficis rebuts, ni conciencia de sos debers, perque están metalisats fins al moll dels ossos. No pensan ab res mes qu' en acumular riquesas. Lo deu *dollar* es l'única divinitat que adoran en los altars de la concupiscencia, tenint per únich culto l'agiotatje mes desenfrenat. Los nobles sentiments del cor, las puras expansions del ánima no las coneixen ni de referéncias, considerantlas com destorbs que podrián trabar la seva esbranzida cega per lo camp del profit y del lucro, l'únich que cultivan. Son los bárbaros de la civilizació material.

Y com á bárbaros obran.

Cuba 'ls tenta ab sos esplendors y ab sas riquesas. Aquell tros de terra espanyola, últim fragment de nostre patrimoni en la vastíssima extensió de América per Espanya redimida y civilisada, es una joya, tant mes volguda per la mare patria, quant mes inmensos han sigut los sacrificis que s'ha imposat per conservar-la. Y aquesta joya 'ls fa obrir l'ull y 'ls mou á allargar la ma per apoderarse'n.

Tots los medis per lograrho 'ls consideran bons y legítims. Encalabrinar á quatre desventurats que renegan de la seva patria; procurarlos lo concurs de un aixám de aventurers procedents de totas las parts del mon, soldats del seu sou y pescadors sense escrúpuls en lo riu alborotat de una civil discordia; proporcionarlos recursos, armas y municions ab tot descaro; fomentar y alentat sas salvatjes tropelías; trabar tot lo possible l'acció enérgica de la nació espanyola, y á última hora surtir ab la estúpida declaració de que 'ls que destruheixen, incendian, assessinan, roban, violan y matxetejan son los bons, los sants, los civilisats, los purs y 'ls intatxables; mentres que 'ls espanyols que defensen la causa de la patria y de la civilizació son los salvatjes, los sanguinaris, los depravats, lo ludibri y l'escarni de l'edat moderna.

Sería ferlos favor suposar que, al intentar aquesta burda trastocació de butxíns en víctimas y de víctimas en butxíns obeheixen únichament als efectes del alcohol. Lo borrarxo es mes digne de disculpa y tolerancia que 'l miserable que ha arribat á perdre tota noció de sentit moral.

*
*
*

Per aixó es precís respondre al agravi ab l'agravi. Y si demá intentessin passar de las paraulas als fets, fora necessari contestar á sos atachs ab l'indomable energia de la nostra rassa, fent un va-y-tot, sense medir las conseqüéncias.

Ben acompanyats—si algú considera, que ja no ha de sufrir-se per mes temps la petulancia de una nació insolent y entromesa que perque té diners se creu dispensada de tenir respecte als demés pobles—ó sols enterament, si está escrit que en la defensa de nostra santa causa, á pesar de ser la de totas las nacions d'Europa que tenen interessos á América, hem de trobarnos aislats; de totas maneras, vinguin com vinguin los aconeteixements, hém de demostrar que sabem lluytar fins á vencer ó morir al crit de ¡Visca Espanya!....

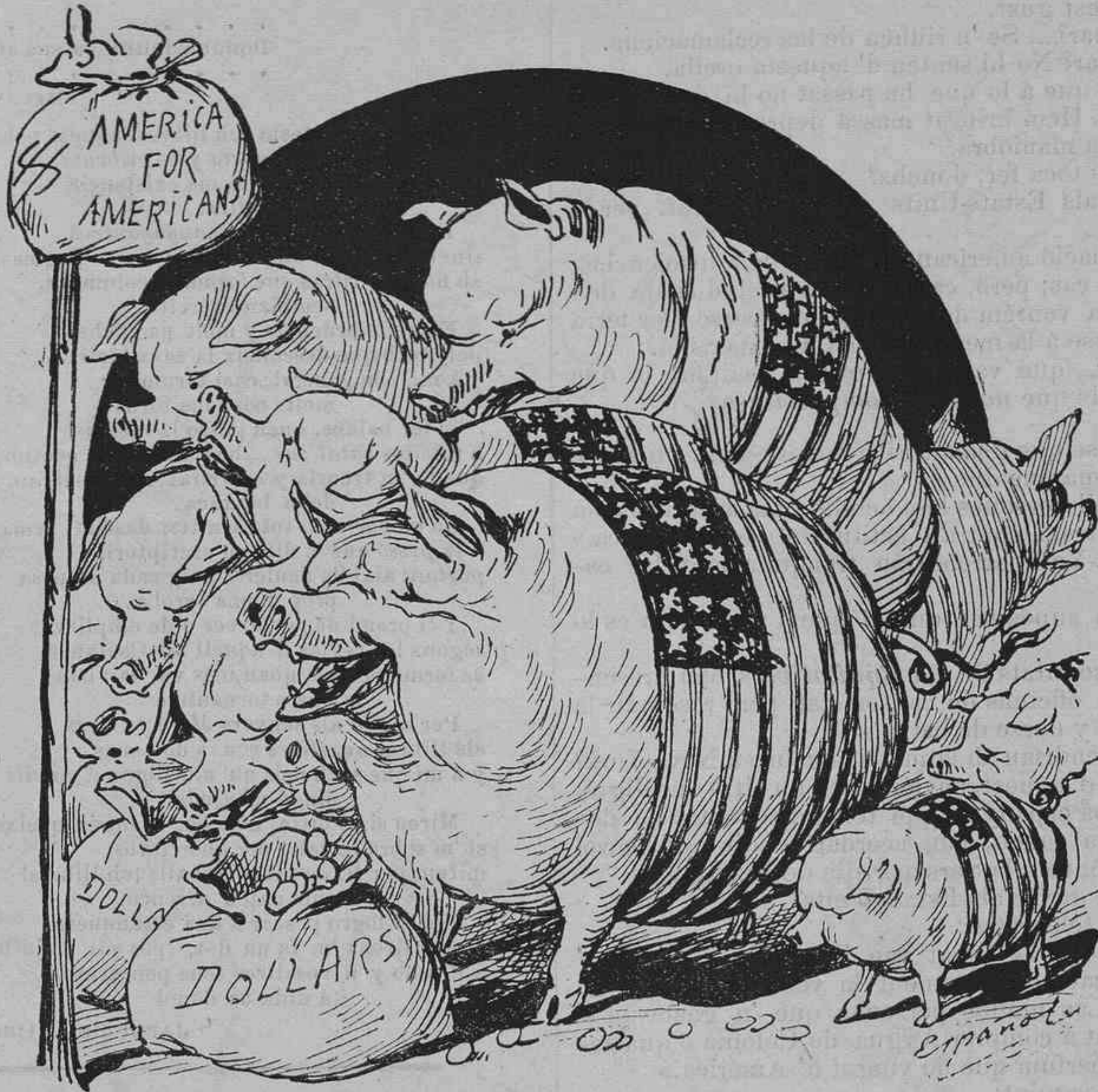
Tal es la manifestació de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

La féu sincerament, obehint á la veu del cor, y sentintnos avassallats per las corrents impetuosas dels sentiments nacionals.

Y aquesta manifestació si que tením la seguretad de que no l'han de disoldre ni 'ls civils, ni la policia.

P. DEL O.

LOS HÉROES DEL DIA

Los pinxos d' América.

PARAULA CUMPLERTA

Diguéresme, abessantme amorosida,
estampant en ma cara un ardent bés:
—No seré may d' un altre, jo t' ho juro;
teva ó de ningú més.—

Y avuy m' has dit ¡impúdica! ab cinisme
enllotats ja en lo vici ta honra y nom:
—De *ningú* soch, no havent pogut ser teva;
ara... soch de *tothom*.—

RAMONET R.

LA CORDA SENSIBLE

¿De qué 's tracta?
De fastidiar als Estats-Units.
La *nort-americana* despreocupació ab que 'l Congrés de Washington s' ha ficat en los nostres assumptos; la...—no trobo la paraula,—la... *espiritual*, ó espirituosa ó alcohólica forma en que 'ns ha tractat, ens obliga á adoptar l' actitud d' aquell personatge de *El monaguillo*: hem de posarnos á la *recíproca*.
Espanya, pera explicar lo que li passa, no té mes que fer que repetir alló tan antich:

«Iba por la calle yo,
y uno, sin decirme nada,
me pegó una bofetada...
Por cierto que me chocó.»

No s' ha vist, probablement, en la vida una cosa mes *xocant* que la injustificada agressió dels Estats-Units.

No 'ls deyam res, no 'ls feyam res; anavam *por la calle* sense recordarnos del dia que van nèixer; y de repent ¡plaf!... sense avisarnos siquiera, ens clavan la bofetada mes irracional que ha caygut en la cara de una nació.

¿A dar bofetadas tocan?... Donchs siguémhi. Ni 'ls Estats-Units son invulnerables, ni nosaltres, afortunadament, som mancos.

La bofetada s' ha de tornar: aixó es indiscutible; pero ¿en quína forma?

Ni á un gos que 'ns mossegui 'l podém mossegar, ni á un burro que 'ns tiri una cósca li hem de respondre ab una cósca parescuda...

¿Qué s' ha de fer pera contestar als Estats-Units?
Buscarli la corda sensible.

Insultar á l' Unió Americana sería perdre 'l temps. La seva epidermis es tan groixuda, que totas las nostras paraulas s' embotarian en la mes admirable de las impassibilitats.

¿Declararli la guerra? Menos. Cabalment alguns senadors han dit que aixó es lo que desitjan, y basta qu'ells ho esperin perque nosaltres no 'ls donguém aquest gust.

¿Reclamar?... Se 'n riuhen de las reclamacions.

¿Protestar? No hi senten d' aquesta orella.

¿Fingir que á lo que ha passat no hi doném importancia? Hem brincat massa depressa, per intentar aquesta maniobra.

¿Qué 'ns toca fer, donchs?

Atacar als Estats-Units pel punt delicat: per la butxaca.

Si á la nació americana li dihéu deu insolencias, no 'n farà cas; pero, causémli un perjudici de deu duros, y la veurém desseguida revolcarse per terra y entregarse á la mes tremenda desesperació.

Donchs... que vaja prenent tila y mirant lo que 'ls passa als que *no saben comprimirse*.

Supósinse que demá arriba á Nova-York un *parte* de Barcelona que diu:

«Vint mil personas han acudit á las autoritats en »só de protesta contra l' actitut del Nort-América.»

A Nova-York arronsarán tranquilament las espalllas.

Pero ara supósinse que lo que 'l *parte* diu es lo següent:

«Los assegurats de *La Equitativa* s' han presentat en las oficinas de la societat pera rescindir la »contracta y darse de baixa.»

¿S' ho pendrían ab la mateixa calma á Nova-York?

Després d' aquest, enviémlosen un altre que digui:

«Tots los espanyols que tenen necessitat de depurar-se la sanch, han acordat acudir á qualsevol »remey menos á la Sarsaparrilla de Bristol.»

¿Riurían gayre als Estats-Units?

Y vinga telegrafiar:

«Desde que al Senat van insultar á Espanya s' »ha estancat completament la venda de l' Aygua »Florida. Las moltas personas que 'n gastavan s' »han donat á comprar Aygua de Colonia ó qualsevol »altre perfum que no vingui d' América.»

Y aném seguint:

«La Emulsió Scott ha caygut del candelerero. La »gent, enterada de que la medicina á mes de ser »perfectament inútil es un producte nort-americá, »ha determinat no gastar mes emulsions que las del »país.»

¿Cóm lo rebrían á Washington aquest ramillet de notícias?

Si voléu fer cremar á una dona, diguéuli lletja.

Si teniu ganas de renyir ab un autor, xiuleuli un' obra....

Si desitjéu empipar als Estats-Units, toquéulos la bossa.

Tot ho dispensarán, tot ho comportarán, tot s' ho mirarán ab indiferencia; tot, menos una *ofensa* á la caixa dels quartos.

Donchs *llenya* per aquest cantó!

¿Lo Nort-América ens envía pernills?

No 'n volém mes.

¿Lo Nort-América ens endossa blat?

Gastémne d' un' altra banda.

¿Lo Nort-América ens ven petroli?

Cremém espelmas.

Es la manera mes senzilla de demostrarli que aquesta «nació bárbara,» aquest país que «no mereix la consideració dels pobles civilisats,» á mes de ser la terra de la paciència, es també la patria dels pelotaris... y sab tornar perfectament la pilota.

Als Estats-Units no se 'ls castiga girantlos la espalla, sino tancantlos lo porta-monedas.

A. MARCH.

A MOS LLIBRES

.....
Donde continuo á sus afanes hallo

.....
MELÉNDEZ.

Quant vos detesta ¡oh llibres! aquest pobre *piva-tinters* que us porta y us embruta, puig heu sigut y sou de ma existencia la pesadilla!

Deu horas cada día *amanyagantvos* tinch de passar omplint las vostras páginas ab noms y xifras que formant columnas, semblan exércits.

Exércits ordenats y molt pacífichs pel llech que desconeix la seva táctica, y á mí, son general, casi tarumba molts cops me tornan

al fer balans, quan passo la *revista* á tots los *bataillons*... buscant cinch céntims que jo 'm treuria y en vritat no 'm sobran, de la butxaca.

Jo us porto en tots sentits: desde l' armari á la *presó* que 'n diuheu escriptori, portant així 'ls neulers, puig cada un pesa prop d' una arroba.

Y 'l premi de *portarvos* ó de omplirvos segons las reglas d' aquell tal Castaños, es ferme perdre, quan mes va, la vista *llusco* tornantme

Per *ajudá* als senyors *Majó* y *Diari* els llibres *auxiliars* son á dotzenas, y á mí que soch més qu' ells digne d' *auxili* ningú m' ajuda.

Mireu si es justa, donchs, la meva queixa; si 'm sobra la rahó per aborriros; mireu, per fi, de tants treballs ¡oh llibres! quin nap n' arrenco.

Mes si logro pescar á una estanquera y en Girona 'm fá un dot, ¡per ell ho juro! á l' amo y á vosaltres sens pensarm'hi ¡á dida us dono!

JAPET DE L' ORGA.

LAS COSAS, CLARAS

Ja torném á serhi.

Ab motiu de la vinguda d' una companyia infantil de zarsuela, s' han repetit las exclamacions filantrópicas de costum.

De tots los llabis surten las mateixas paraulas:

—«¡Pobras criaturas! ¡Quína manera d' abusar de la seva debilitat!»

—«¡Sembla mentida que s' autorisi una explotació tan inhumana!»

—«¡Aixó es un atropello!»

—«¡Un verdader crím!»

Y cinquanta bocas formulan á un temps idéntica exclamació:

—«¡Lo govern hauria de prohibirho!»

Ja está tot arreglat.

¿No han posat l' assumpto en mans del govern?

Donchs los filántrops creuhen haver cumplert tan bé la seva missió, que á rengló seguit s' acostan á la taquilla del teatro ahont actúa la companyia infantil, dihent ab la major naturalitat:

—Dónguim quatre butacas pera la funció d' aquest vespre... ¡Qué siguin de ben endavant!—

Aquí som aixís.

Protestém de tot, ens exclamém contra tot... pero fem lo possible pera que tot continuhi de la mateixa manera.

En aquesta última explosió del sentimentalisme, aplicada á la companyia infantil, la premsa ha cridat l' atenció del ministeri del governador, del ar-

QUENTOS GRAFICHS (per APELES MESTRES.)

LA CASTANYA

¡Qu' es calenta!

¡Y que grossa!

¡Será de primera!!

Me sembla que....

Hi ha un foradet....

¡Veyám si tindrà estadant!

¡Vaya si hi es!

¡Malehit siga!....

¡Bah! tot es castanya.

calde.... Ha citat la Constitució, las lleys, las ordenansas municipals.... Ha demostrat, com dos y dos fan quatre, que aixó no pot tolerarse, que aixó no s'ha de permetre, que aixó ha de prohibirse immediatament.

Es á dir, la rutina, la costum de sempre.

Lo govern ha d' arreglarho tot.

Per moltes personas, lo govern no es més que una gran *ninyera* que está obligada á vigilá 'ls nostres passos, evitantnos relliscadas y caygudas, y explicantnos continuament qué es lo que podém fer y lo que no podém fer.

Desde lo més grave á lo més trivial, lo govern ha d' intervenir en tots los assumptos que 's presentan.... Tractats de comers, declaracions de guerra, companyías infantils; tot ha de passar per las sévas mans.

¿No sería més natural—pregunto jo—que aquesta qüestió de las criaturas l' arreglessim nosaltres?

¿Quína necessitat hi ha d' anar tan lluny á buscar el remey, si cabalment lo tením á la má?

Lo que la premsa ha de propagar, lo que 'ls filántrops han de repetir, no son veus de llástima ó sospirs de compassió: basta que diguin al públich:

—No anéu á veure la companyía infantil.—

Basta que diguin aixó... y que 'l públich ho cumplesi.

Perque d' altra manera, si á casa y al café hem de lamentar la impunitat ab que s' explota l' infancia y al vespre hem de portar la familia al teatro á contribuir ab los nostres diners y ab los nostres aplausos á l' obra d' aquests explotadors, será precís confessar que 'l sentimentalisme de que 's blasona no es res més que una comedia.

Jo crech que no deuen haverhi companyías infantils; pero jo may he anat á véuren cap.

¿Quánts dels que peroran contra ellas poden dir lo mateix?

MA'TÍAS BONAFÉ.

LO QUE NO 'S PAGA AB DINERS...

Van trobarse dos *fulanos* que semblavan dos gitanos y un d' ells que portava un gos lligat ab un cordillet digué al altre:

—Tú, payet: mira quin gos mes preciós!...
—Ay *parroy*, ¡qué poch te costa!—
replicá l' altre—Faig posta que no 'l deus haver comprat.
—Ta paraula 'm mortifica—
enfadat l' altre replica
—¡y ben car que l' hi pagat, puig son amo m' ha filat, y per cert que m' ha deixat las costellas trossejadas perque d' ell me recordés!...
Lo que no 's paga ab diners, se paga....

—Sí: ab garrotadas!

LL. SALVADOR.

LLIBRES

DE LA RAMBLA Á LA MANIGUA, per C. GUMÁ.—Aquesta obra ocupa 'l número 55 en lo catálech de las que porta publicadas fins ara 'l popular redactor de *La Campana de Gracia*. Al igual que las anteriors lo públich se l' arrebatá

de las mans, seduhit no sols per son carácter de actualitat, conforme ho indica 'l séu títul, sino també per lo enginyós del assumpto, 'l bon humor que destila del principi al fi y la facilitat de la versificació, que brota espontánea y lleugera, com un doll d' aygua de una font fresca y regalada.

C. Gumá no té rival en aquest género festiu y ajogassat, qu' ell sab tractar sense aparent esforços, matisantlo ab rasgos de un valor cómic extraordinari.

Gustosos per medi de un extracte, fariam un viatge ab lo lector, desde la Rambla á la Manigua; pero preferim que qui tingui ganas de realisarho, ho verifiqui directament prenent bitllet á la llibrería, perque únicament aixís se poden coneixer totas las aventuras de un aficionat á las fallillas que arriba á tornarse negre, quan li toca ballar ab la mes lletja

Sols perque sé que 'ls vindrá la salivera á la boca 'm permetré transcriure un fragement de l' obra, y en la impossibilitat de triar, perque no sabria quina página escullir, ja que totas poden reclamar la preferencia, aquí va 'l principi, ó siga 'l punt de partida del viatge.

Era un dimars ¡fatal día!
Per la Rambla 'm passejava,
quan al moment que passava
per frente á la Boquería,
em sento un cop á l' esquena
mes fort de lo convenient,
em giro instantáneament
y 'm topo ab la Madalena.

—¡Escóltam!—em diu quadrantse
ab ayre amenassadó:—

¿qué potser tens l' intenció
de ferme anar gayre en dansa?
Hi rondat pel teu carrer
tot lo dematí, buscante;
per fi 't trobo.... Digas, canta,
explicat, ¿qué pensas fer?

—Ja veurás.... no t' esbalotis—
responch jo, un xich encongít.

—¡Contesta á lo que t' hi dit
ó aquí t' arrenco 'ls bigotis!

¿Que 't pensas que 'ls teus mots gansos
m' han de tapar sempre 'ls ulls?
Ja no estich per mes embulls,
ni xeringas, ni romansos.

Un vespre ¿no 'm vas jurar
que 't casarías ab mí?

¿No ho vas jurar? ¡Digas!

—Sí....

—Donchs á veure, parla clar,
¿quán, quin dia 'ns casarém?
Llis, ras, sense cap mentida;
¡vull saberho desseguida!
—¡Carám, que depressa aném!
—Molt depressa; y vés si corro,
que ó be 'm respons ara, aquí,
ó ja 't pots posá en cami
de la casa de socorro.—

Al llensá aquesta expressió,
estava tan transformada,
tan roja, tan excitada,
que de serio 'm va fer pó

—¡Mare de Deu, Madalena!—
vaig dirli ab molta dolsura:

—¡no sé com ets tan criatura!

Com hi ha mon, hasta 'm fas pena.
—¿Per qué?

—¡Quínas tonterías!

¡Atrevirte així á duptar
de lo que 't váreig jurar!....

¿No veus que fins m' agraviás?

¿Cóm es possible que jo
fassi trahició á la criada
més guapa y més *despecada*
de tot Barcelona?

—Aixó
no es lo que ara disputém,—
va dir tota decidida,
com menjantse la partida:—
respón: ¿quán 'ns casarém?

—¡Qué 't diré, pobre de mí!
Molt aviat.... qualsevol rato;
quan el pa vagi barato
y s' abaixi mes 'l ví.

—¡Mira, noy, que tú vols rebre
y al cap de vall pendrás mal!
¡Mira que acabo la sal
y comenso á gastar pebre!

—Pero, Madalena.... —¡¡Prou!!

De trenta días no passo:
si no 'ns casém en 'quest plasso,
t' ho juro.... ¡t' faig un cap nou!

—Escolta.... —No vull sentirte
—Parlémho ab més serietat....

—Nada, ja está tot parlat:
¡tens un mes per decidirte!

Em dona un pessich de rabia,
em mira tota altanera,
y se 'n va com una fiera
que troba oberta la gabia,

—¡Peret, aixó s' embolica!—
váreig dirme jo entre mí;
aquesta ximpleta al fi
ho farà tal com ho explica.
No es alló de: «Ja veurém»
y passar temps y prometre....
¡Em sembla que 'm vol malmetre!....
Meditém, noy, meditém.

Jo, ingénuament ho confesso,
en lo rengló de xicotas
sempre m' hi endut bonas notas:
¡hi sigut molt, molt traviesso!
Clá y net, es la meva flaca;
jo no bech may, jo no jugo,
pero ¡ay fills, cóm me bellugo
quan veig una noya maca!
Y ho tinch tan ben estudiat,
qu' en topantne una de nova,
desseguida.... peix al cove:
jo mateix quedo parat!

Sempre trempat, fresch, alegre,
hi festejat viscahinas,
catalanas, mallorquinas,
gabatxas.... ¡hasta una negra!
Totas:—«¿Pero ja es segú
que 'ns casarém?» «¡Vaya! ¡y pués!
¡Cóm que per 'quests pagarés
no agafan may á ningú!
Prometent sempre ¿qué hi perdo?
Lo gran qué es seguir la broma,
y després.... ¡anda paloma!....
«Si te he visto no me acuerdo.»

*
*
* *

De la *Rambla á la Manigua* está ilustrada ab boniehs
dibuixos, adequats al text, deguts al garbós llapis de 'n
Moliné.

RATA SABIA.

Pocas novetats. Ja 's coneix que som á la Quaresma:
teatralment á lo menos menjém de magre.

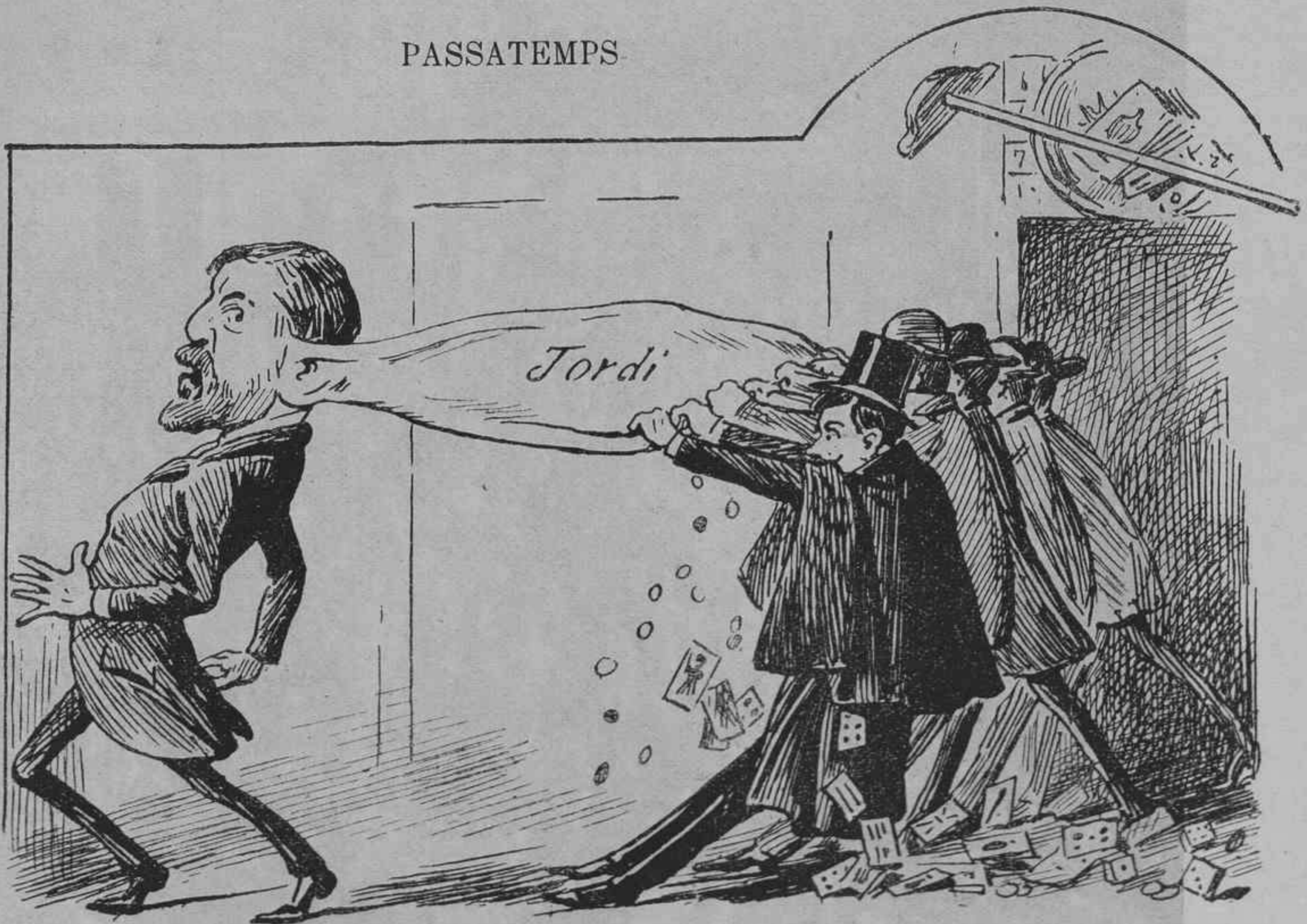
Veus'aquí sense mes preámbuls los estrenos de la sen-
mana:

ROMEA

Dimars van presentarse dugas pessas novas: *Las erradas
del papá*, arreglo de 'n Conrat Colomer, y *No sempre qui
paga trenca*, del jove escriptor Francisco Figueras Ribot.

Lo Sr. Colomer en materia de arreglos—varias vegadas
ho hem dit—hi té la ma trencada: coneix las taulas y sab

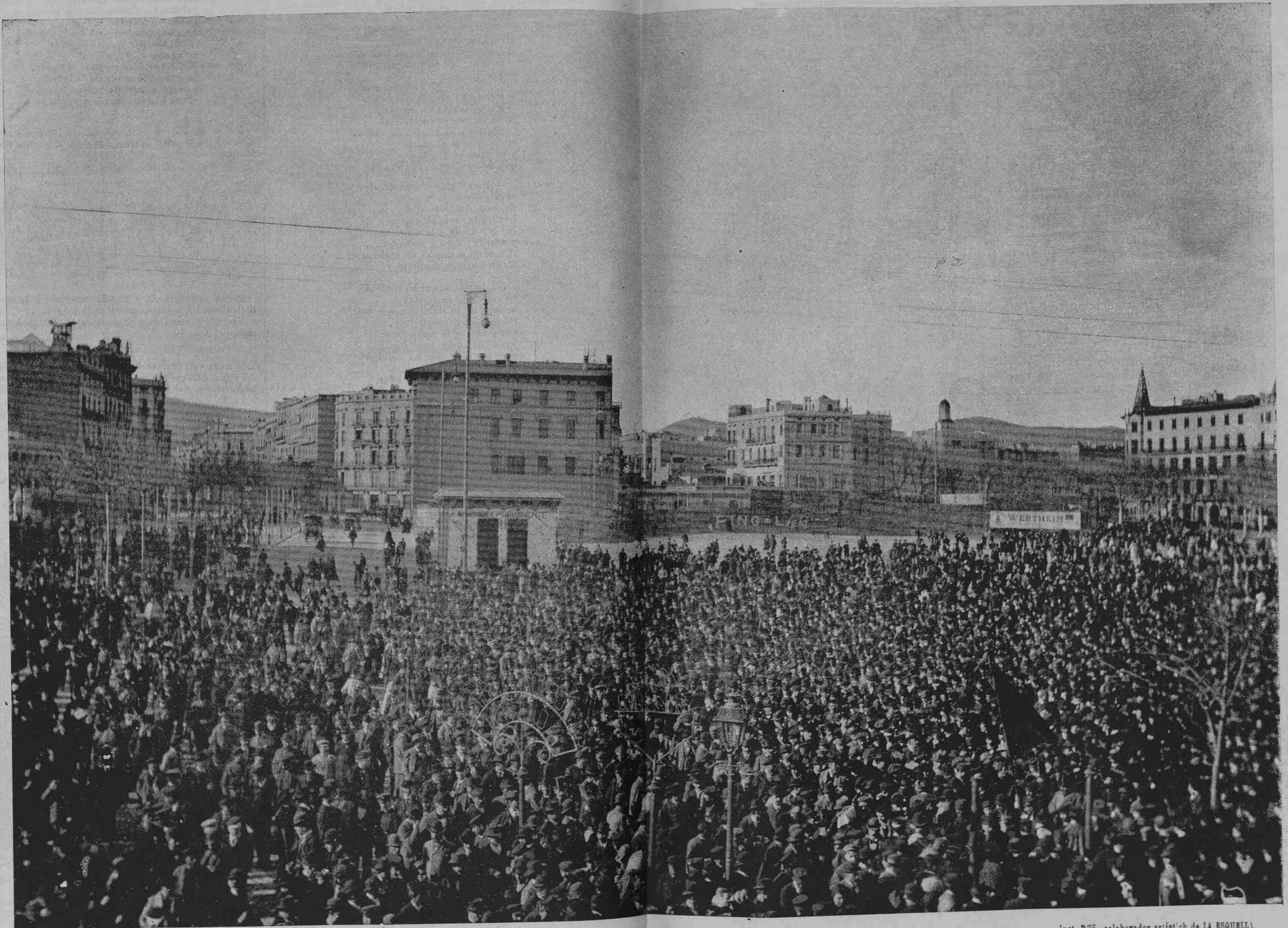
PASSATEMPS

—¡Ay, Jordi, que aquesta orella
sembla qu' está perillant!

¡Ay que de tant estirártela
potser te l' arrencarán!....

PROTESTA DE BARCELONA CONTRA L' ACTITUT DELS ESTATS-UNITS

La manifestació s'posa en marxa.

Inst. RUS, col·laborador artístic de LA ESQUELLA.

Escola de primeras lletres.—Exercici d' esgrima.

Soldats previsors.—Lligantse bé las espardenyas.

parlar lo llenguatge del teatro. No obstant, l'argument de *Las erradas* ha sigut ja explotat en altres ocasions: un pare creu que un criat nou que se li presenta es lo nuvi de la seva filla, y quan arriba 'l nuvi 'l pren per criat. Aixó dona lloch á escenas cómicas que fan riure al públich, obligant-lo á aplaudir al autor del arreglo.

** Ab la seva tercera producció, lo Sr Figueras ha tingut un nou éxit. Forma 'l teixit d' ella un argument senzill, matisat ab situacions ben trobades y xistes de bona lley que 'l públich acullí ab riallas francas, eridant repetidament dos vegadas al autor, al final de l'obra, la qual mereix aplauso per la expontaneitat ab qu' está escrita.— Esperém que 'l Sr. Figueras anirá endavant y que aprofitarà sas aptituts pera donarnos mes y millor cada día, com ha anat fent fins ara.

GRAN-VIA

També aquí s' han efectuat dos estrenos.

Cuba por España, lletra de 'n Rafael del Castillo, música del mestre Conti, es una especie de revista patriótica que ofereix una serie de quadros animats desde que las tropas s' embarcan, fins qu'en la manigua 's baten ab heroisme pel triunfo d' Espanya. Hi ha tres soldats aragonesos, sobre tot un vell voluntari que s' explican molt bé. En la música 's destacan entre altres números un pas doble y un tango. Lo públich esclata cada nit en aplausos al apareixer la bandera espanyola, y al final quan los traidors mambisos son sorpresos per una columna, son molts los del públich que cridan:—¡Matéulos!

La sarsuela *La bronca H*, lletra del Sr. Tornero de Martirena, música de n Julio Perez va tenir un éxit molt satisfactori. Los dos vells calaverons enamorats de una xulapa, cantadora de café, la dona bragada qu' esgarrapa al seu marit; l'hipócrita estudiant de capellá y 'l ridícul gomós que va pel mon fent patir donas sens mes qu' ense-

PREPARATIUS BELICHS.

Lo descans en la marxa.—A las penas... cantarellas.

Lo telégrafo que servirà á Cuba.—Estació òptica de campanya.
—«No hay novedad.»

nyar la dentadura, son tipos ja vistos, verdaders clixés del género xich; pero que sempre produheixen efecte. Lo Sr. Tornero amenisa las escenas ab xistes, alguns dels quals resultan una mica massa groixuts.

La música del Sr. Perez está escrita ab facilitat; podran no ser molt nous los motius; pero resultan garbosos y perfectament apropiats á las situaciones. Tingueren de repetir-se la cansó del sabater ab que comensa l'obra; un terceto ballable y sobre tot lo dúo cómich dels dos vells quan se 'n van al café, qu' es la pessa mes típica de la sarsuela.

Los autors sigueren cridats á las taulas.

EN LOS DEMÉS TEATROS

Ahir se doná en lo *Líric* lo primer concert Wagner, baix la direcció del mestre Nicolau. Procurarem parlarne la senmana próxima.

Las criaturas de 'n Bosch continuan fent habilitats al *Tivoli*. Desde la sarsuela xica á las obras de més empenyo com *El húsar* y *Los sobrinos del Capitan Grant*, ho representan tot, á despit de sos pochos anys. ¡Quina carga mes feixuga per unas espatllas tan débils!...

La *Urganda* de Novedats s'acosta á sa 60ª representació.

Y al *Eldorado*, *Maja*, *Domingo de ramos* y *Zapatillas* á tot drap, mentres se prepara l'estreno de *El señor Corregidor*.

Resúm de la senmana: Ni una sola obra de importancia. Avuy lo públich de Barcelona s'alimenta de olivetas.

N N N.

DEL AMOR

Queya la tarde. L' hora en que solia ell aná á casa d' ella cada dia poch á poch s'acostava; hora qu' ell esperava ab íntima alegriz, puig si be li pesava veure en aquella dona que adorava

UN DESENGANYAT

— Jo que 'm creya de debó
que fent tot aixó plouria....
¡Miréume quin sol! ¡quin sol!....
¡Tinguéu fé en las rogativas!

un tros de carn sens' ànima, sentí
deixar de contemplarla ab melengía
encare que l' alé se li glassava
al rebre l' alé freda de s' aymía.
Y ella aquell jorn ja casi l' anyorava,
sols per veure l' efecte que faria
á n' ell lo sapiguer que ja sabia
qu' era l' amor com ell li preguntava
cada jorn que la veyá y li parlava;
y á lo qu' ella sovint li responia:
—¡Qué se jo qui es l' amor, Verge Maria!
Llavoras ell callava
y ella estúpídament se colltorcia
y las dugas espatillas arronsava.

* *

—¿Sabs, noy, que ja sé qu' es l' amor jo
(are?)
—¿Y cóm ho has sapigut? ¿T' ho ha dit ta
(mare?)
—No, m' ho ha dit una noya qu' es prome-
y ho sab com tú mateix ó milló encare. (sa
M' ha dat una llissó.

—¿Y tu l' has apresá?
—Sí, la sé de memoria.
—Donchs veyám si es vritat y explicat,
(gloria,

Y ell acostantse més á sa estimada
fixant en los ulls d' ella sa mirada
penetrant y amorosa
agafantli una ma ab sa ma febroza.
—¿Qué es l' amor? li pregunta altre vegada
y es tot orelles per sentí á l' hermosa.
—Amor.... es un estat de nostra essencia....
que no se sab encar si es goig ó pena;
desitj inmens de fondrer l' existencia
ab un altra de mil bellas plena.
Pensar que aytal fusió es un goig sens mi-
y per ella sufrir tota la vida. (da

—¡Qui sab!—afegí ell—hermosa nena
si al fi s' ha despertat de una vegada
l' ànima teva de tant temps dormida.
Y estrenyent més la ma de sa estimada
y fixant més ab ella la mirada,
com un cego que veu ab ulls plorosos
los primers raigs de llum radiants, her-
(mosos

ab un tó passional y plé de joya
segueix:—¿Donchs sents per mí tot aixó
(noya?

Llavoras bo y rihent li respón ella:
—¡Quina cara que tens més esbarada!
¡y qué sería, qué extranya y qué vermellas
¡qué 'm fas mal á la ma! ¡vaya un deliri!

* *

Y ara pregunto jo ¿qué passaria
per ell que al sentí aixó se despedía
de la seva ventura?

¿Per qué somrihent com héroe en lo martiri
ab lo cor ple de fel murmuraria?

—¡Que has de saber lo qu' es amor cria-
(tura!

E. MARTÍ GIOL.

Esquellots

Un consell y una advertencia.

Quan surtin al carrer procurin anar
ben serios, ben tibats, sense fer cas
de res: marxín en direcció directa del
nás, y no torsin el rumbo de cap
manera.

Si tenen noticia de las *porcadas*
yankées no s' excitin, ni s' encalabri-
nin, no fassin moviments exagerats,

ni gestos expressius y sobre tot abstinguinse de
llansar lo crit de «¡Visca Espanya!»

Pensin que 'l mestre Titas de tots els espanyols
no vol expansions, ni saragatas. Te á tota hora la
palmeta apunt, y conta ab lo concurs eficás dels ga-
rrots de la policia y dels sabres de la guardia-civil
contra 'ls espanyols que no volen creure.

* *

Aquests días s' han presentiat á Barcelona esce-
nas que no passarian en cap mes país del mon.

No semblava sino que l' amor á la patria era un
delicte, y 'l passejar pel carrer la bandera nacional
un crim dels mes tremendos.

Los agents de l' autoritat, representants del *desordre* públich, encare no veyan los colors nacionals en mans de un patriota s' hi tiravan de dret com toros al gallardeig de la muleta. Las banderas nacionals eran capturadas, esqueixadas, patajadas ab verdadera furia.

Los *yankées* poden insultarnos impunement. Ells son los *Estats-Units*, mentres nosaltres, es tanta l' aygua fresca que 'l govern ens ha tirat á sobre, que hem passat á ser la viva imatge dels *Estats Humíts*.

Durant la manifestació dels estudiants, disolta á viva forsa per la policia, mentres un esbirro se 'n enduya la bandera d' Espanya, un escolar vá dirli:

—Quiménaz y donchs, perque no s' emporta aquella paret?

Y senyalava ab lo dit la fatxada de una expendedoría de tabacos.

Y un altre estudiant vá dir:

—No tinguis por que s' hi atreveixi, perque 'l tabaco que allí venen, amparat pels colors nacionals procedeix dels Estats Units, y avuy hem de tenir respecte als que no contents en envenenarnos ens insultan.

Cada día s' efectúa l' anunciat passeig de las reliquias de Santa Madrona de una parroquia á l' altra, implorant los beneficis de la pluja, y cada día 'l cel apareix mes seré y mes ras, cayent sobre la terra seca un devassall de sol, capás d' estabellar las pedras.

Jo no sé lo que pensarán de aquest fracás manifest los que van comensar las pregarias precisament l' endemá de un día núvol.

Nosaltres al veure que vá ser tot hú sortir la professó y serenarse, podém dir que per aquest viatge no necessitavam parayguas.

Lo que succeheix, després de tot no m' extranya, desde que he llegit un articlet devot com tots los seus, publicat per D. Francisco de Paula Capella en las páginas de la *Renaixensa* ab lo títul de «*Las reliquias de Santa Madrona.*»

L' últim párrafo diu aixís:

«També quan Felip V, de trista memoria, va fer bombardejar Barcelona, lo cos de Santa Madrona fou colcat en l' altar major de La Seu, pera pregar á Deu que la lliurés del tirá que volia destruir nostra valerosa ciutat en 1,713.»

Y, en efecte, á pesar de la colocació del cos de la santa, la ciutat vá ser presa al assalt, y ab una mica mes no queda á Barcelona pedra sobre pedra.

Avuy no plou, mentres llavoras per desgracia dels cataláns va ploure massa: va ploure foch y plom.

Ja torna á tractarse en serio d' empedrar un tros de Plassa Real á fi de que 'ls carruatjes pugan entrarhi.

L' idea será sempre mal rebuda per tot Barcelona... menos pels botiguers de la Plassa.

Pero aquests haurían de considerar qu' en aquell espay

hi ha jardinets ben plantats
y unas bonicas palmeras,
y es lo pati dels soldats
y 'l recreo de las *ninyeras*.

PATRIOTISME

—¿Qué li fas pendre?
—L' aygua del ferro.
—¿Perqué no li donas la *Emulsión Scott*?
—¿Fuig no vull res dels Estats-Units.

S' ha suspés lo cobro del impost sobre l' alcantarillat.

Y mentres los propietaris que no l' havían volgut satisfacer se donan per contents y victoriosos, aquells que havían affuixat la mosca, s' estiran los cabells y reclaman que se 'ls tornin los quartos.

Se 'm figura que no lograrán lo que 's proposan, per la rahó molt senzilla de que lo que cau á la claveguera ja no 'n torna á sortir.

En últim extrem poden consolarse pensant que han satisfet un impost de nova creació.

L' impost voluntari sobre la bona fé dels mansos.

¿Van ser débils per pagar y ara volen ser enérgichs per recobrar lo satisfet?

¡Pobra gent!

Lo que vaig dir del monument de 'n Rius y Tauler, me guardaré molt bé de repetirho per lo que respecta al monument de 'n Frederich Soler.

Lo popular creador del Teatro catalá se 'l té

ben merescut, per la gloria que vá reportar á la ciutat de Barcelona, sense fomentar lo desordre ni 'l despilfarro. Al contrari: prodigá á mans plenas los tressors de la seva inteligencia, y la seva figura 's destaca en los horisonts dels recorts mes honrosos y agradables.

Comprench y aplaudeixo la iniciativa dels regidors que han posat l'idea baix lo patrocini del Ajuntament.

Pero l'altre monument, créguinme á mí, deixinlo dormir, á no ser que s'avinguin á costejarlo 'ls que á la sombra del rumbós arcalde de Barcelona, van treure 'l ventre de mal any, á expensas de la Pubblica.

Ja s'han acabat las oposicions dels músichs de la banda municipal.

Ara veurém quin día se treu á oposició la plassa de director.

Perque, de no procedirse aixís, tindrà mes competencia l'últim músich guanyador de una modesta plassa disputada á alguns competidors, que 'l mestre que manegi la batuta.

Senyors regidors de la Comissió de Governació: encare que algú 'ls ensenyi las dents no s'espantin, y diguin com es molt just:

—O tots per l'influencia ó tots pel mérit. O tots moros ó tots cristiáns.

Durant la manifestació del diumenje, després dels

patriótics discursos pronunciats en lo Círcul de classes activas y passivas del exércit, lo president de aquesta Associació, poch després de sortir al carrer per agregarse al acte, 's trobá á faltar un magnífich rellotje d'or.

Aixó vol dir que ni en los moments mes suprémis de las expansions patrióticas pot faltar un *yankée* que prega á Déu pels descuidats.

Yankée havia de ser per forsa l'autor de la sustracció: hi posaría las mans al foch.

Los fills de la terra dels tocinos son uns *anexionistas* de primera forsa.

Las aficions filibusteras dels nort-americáns ja venen de lluny.

Me contava l'altre día una persona respectable que assistí á la Exposició de Chicago, desde avants de la seva inauguració y ab carácter oficial, que l'espay destinat als productes de Cuba, 'l titulavan oficialment «República cubana.»

Sigué menester que 'ls representants espanyols se quadressin ab molta formalitat, resoltos fins á retirar-se del certámen, perque 'ls *yankées* retiressin aquell insult á la integritat de la nostra patria.

Aixó sí, quan alguns mesos després arribaren á Chicago las tres carabelas y la representació del nostre país, no 'n vulguin més de magarrufas y d'entusiasmes. Tot se 'n anava en alabansas á la gran nació descubridora y civilisadora de l'América.

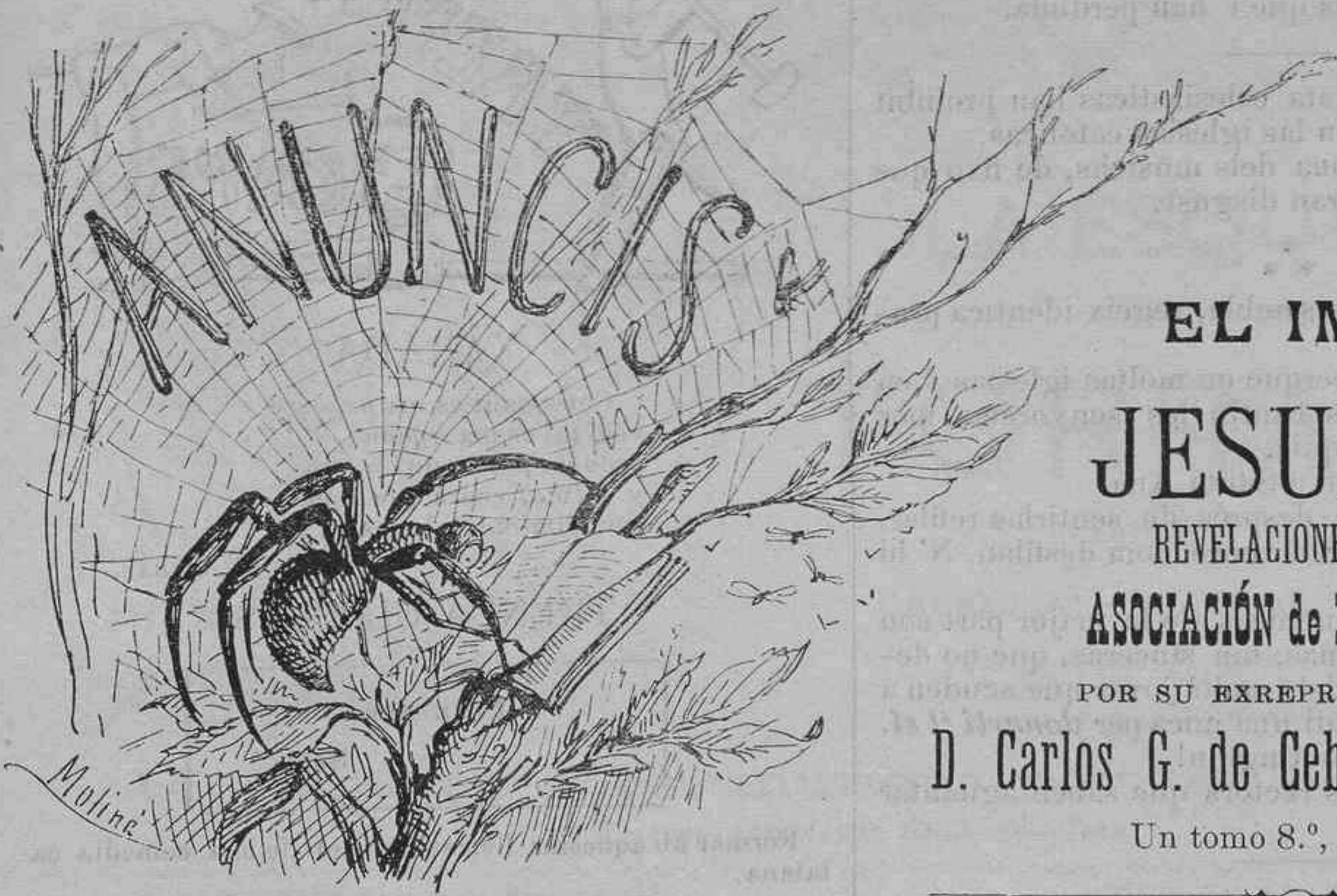
Veurem si estarán tan contents el día qu'en lloch

¡NO VOL PLOURE!

—¡Una gracia de caritat per uns pobres parayguers, que á conseqüencia de las pregaris no poden vendre 'l género!

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

OBRA NUEVA

DE GRAN
SENSACIÓN

EL IMPERIO
DEL

JESUITISMO

REVELACIONES ACERCA DE LA
ASOCIACIÓN de PADRES de FAMILIA

POR SU EXREPRESENTANTE

D. Carlos G. de Ceballos y Cruzada

Un tomo 8.º, Ptas. 1.

¡¡Exit!! ¡¡Exit!! ✕ OBRA NOVA ✕ ¡¡Exit!! ¡¡Exit!!

DE LA RAMBLA A LA MANIGUA

AVENTURAS D' UN RESERVISTA

per C. GUMÁ ab dibuixos de M. Moliné

Preu: DOS ralets

PACHIN GONZALEZ PER J. M. de PEREDA
Un tomo 8.º, Ptas. 3.

OBRA NUEVA

POR FELIPE PÉREZ Y GONZALEZ

POMPAS DE JABON

Un tomo 8.º, Ptas. 4.

NUEVA

MARIA DEL CARMEN

COMEDIA EN TRES ACTOS Y EN PROSA, POR J. FELIU Y CODINA.—Ptas. 2.

RECUERDOS DE CINCO LUSTROS 1843-1868

por D. MIGUEL VILLALBA Y HERVÁS

con un prólogo de D. Rafael María de Labra.

Un tomo 8.º, Ptas. 3.

La próxima semana aparecerán

los tomos 37 y 38 de la

COLECCION DIAMANTE

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútu, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de port. No responém d' extravios, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

de las tres carabelas els envihém tres bons acorassats ben provehits de arguments apropósit per fer recobrar la memoria als que l' han perduda.

A París, las autoritats eclesiásticas han prohibit que las donas cantin en las iglesias católicas.

Santa Cecilia, patrona dels músichs, de fixo que déu haver tingut un gran disgust.

*
*
*

A Barcelona, segons sembla, regeix idéntica prohibició.

Pero aixó no obsta perque en moltes iglesias y en determinadas funcions cantin las senyoretas mes agraciadas de la parroquia.

Per mes detalls vagin á Santa Ana.

Allá las sentirán y després de sentir las refilar, acabada la funció, podrán veure com desfilan. N' hi ha de molt macas.

Y las aficions filarmónicas de la major part son tan decididas, tan fermas, tan sinceras, que no desitjan sino que algun dels molts joves que acuden á contemplarlas s' adelanti una mica per donarli 'l sí.

¡Ditxosos los que l' obtinguin!

Y benaventurats los rectors que saben aguantar la capa.... pluvial!

La patriótica manifestació del diumenje no va ser del agrado del *Brusi*. Se compren: al gueto de la premsa barcelonesa, 'ls crits del carrer l' aturdeixen y 'l marejan.

Pero lo més salat, es que tampoch va agradar al *Diluvi*, y aixó que algú tal vegada ho atribuheixi á despit per no haver sigut ell qui va atinar á convocarla, te en lo méu concepte una altra explicació.

Pensin no mes que per salvar á Espanya se necessita aixecar l' esperit públich, y compendrán la poca gracia que ha de ferli al *Diluvi* tota resolució.... salvadora.

Un eco de París:

Una *cocotte* apoyada en lo bras de un gomós, mentres ab l' altra ma sosté un lente, á través del qual mira ab gran atenció l' hermillilla de la seva conquesta.

—¿Ets miope?—li pregunta ell.

—No: al revés, tinch la vista molt fina—respon la horisontal.

—¿Y donchs perque empleas aquest lente?

—Per pagar tribut als adelantos de la ciencia que ha descubert aixó dels raigs X. Ab aquest lente, t' estich veyent com si ja fossen meus cinch lluisos sobrers que tens á la butxaca.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NU » ERO

- 1.ª XARADA.—*En-ma-ri-dar-se.*
- 2.ª ID.—*Lla-dó.*
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Paris.—Londres.—Roma.*
- 4.ª CONVERSA.—*Tiana.*
- 5.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Clarís.*
- 6.ª TERS DE SILABAS.—*A GUS TI
GUS TA VO
TI VO LI*
- 7.ª GEROGLÍFICH.—*Qui comet un crim, es criminal.*

XARADA

Consonant es ma primera,
vegetal es ma segona,
pronóm possessiu tercera
y 'l Total veurá que dona
nom diminutiu de dona.

F. RIBAS.

TRENCA-CLOSCAS

PERE SORT

SANS.

Formar ab aquestas lletres lo títul de una comedia catalana.

CINTET BRUN.

CONVERSA

- ¿De qui es aquest nen tan maco y tant fi?
- Del senyó de aquí al costat.
- Del senyó Pere?
- No: del que tú y jo acabém de dir.

UN DE LA MECA.

INTRINGULIS

Buscar un poble catalá que tingui las cinch vocals diferents, en las nou lletres de que 's compón.

ANTONET DEL VENDRELL.

TERS DE SILABAS

· · · · ·
· · · · ·
· · · · ·

Primera ratlla vertical y horisontal: nom de dona.—Segona: fruyta.—Tercera: nom de un pelotari.

PELOTARI.

GEROGLÍFICH

PPPPP

VII

I

FANI

DIRO

SAMUEL GRAN.

Medicaments del Dr. WOOM

Aixerop lactífich per augmentarla cantitat y millorar la qualitat de la llet. Utilíssim per mares y didas.

Aixerop pectoral, pera curar tota classe de tos.

Aixerop antidiarreich-estomacal, per curar las diarreas y malalties de ventrell.

Unich dipòsit: Aixeroperia del Dr. GENER, Petritxol, 2

BARCELONA

Antoni Lopez, editor. Rambla del Mitj, 20

A. Lopez Robert, impresor, Asalto 63.—Barcelona.